

7. *Etiā dignitatibus annexis.*
8. *Licet sint juris patronatus laici.*
9. *Episcopi est Vicario assignare portionem congruam ex proventibus Ecclesie vacantis.*
10. *Idque etiam si jus percipiendi proventus ad alium pertineat.*
11. *Hi, qui hoc jus habent, subinde plus sint solliciti de fructibus lucrands, quā de idoneo Vicario constituendo.*
12. *Vicarius succedit in functiones Pastorales.*
13. *Probat̄ur ex formula deputationis.*
14. *Non succedit in ea qua Pastoralia non sunt.*

Um sæpè contingat, non posse statim Ecclesie Parochiali vacante de idoneo Rectore provideri, præsertim si per formam concursus providendum sit, ne per eam moram populus Sacramentorum ac divini verbi necessario pabulo careat; atque ita salus animarum in discrimen veniat, Concilium Tridentinum præscribens formam concursus in Ecclesiarum Parochialium provisione servandam, statuit, quod "debeat Episcopus statim habitā notitiā vacationis Ecclesie, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, ejus arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesie sustineat, donec ei de Rectore providetur." *Seff. 24. cap. 18. De Reformat.*

II. Quamvis non omnes Ecclesie Parochiales subiaceant concursui, uti supra vidimus, nulla tamen est Ecclesia verè Parochialis, cujus adveniente vacatione non sit constitutus aut designandus quispiam, qui tempore vacationis, & donec de Rectore ei provideatur, curam Parochie habeat, & populo spiritualia administret; ne alias defectu Sacerdotis, & Deservitoris sive Vicarii populus Sacramentorum usui, aliisque ad salutem necessariis destituatur.

III. Quare clausula à Concilio addita, *si opus fuerit*, significat quidem relinquere arbitrio Episcopi, num idoneus aliquis Vicarius juxta formam ibidem expressam sit constituendus; sed nequaquam permittit Episcopo, relinquere Ecclesiam vacantem sine Presbytero, qui curam ejus agat, populoque Sacramenta aliāque ad salutem necessaria tribuat. Quid enim, si in eadem Parochia sint Vice-Pastores, qui Ecclesia vacante curam ejus habere possint; aut vicinus Parochus, qui ob exiguam quam regendam habet communitatem, sine magno incommodo possit vacantis Ecclesie curam habere, & populo necessaria administrare? Quidni tunc Episcopus subinde judicare poterit, novi Vicarii ad vacantem Ecclesiam regendam deputatione opus non esse; sed Vice-Pastoribus, aut vicino Parocho curam committi posse; atque ad hunc casum eam clausulam referendam esse monet Garcias De Benef. *parte 9. cap. 2. num. 13.* quamvis in rigore dici queat, hōc Vice-Pastores, aut Parochum vicinum per demandatam sibi curam Parochie vacantis constitui Vicarios seu Deservitores.

IV. Equidem illud certum est, Ecclesie vacanti statim à vacatione providendum esse de Presbytero, qui curam ejus suscipiat; adeo quidem, ut in casibus repentinis, & ubi Episcopus abest, possit ob periculum imminens, Capitulum aut Ecclesie vacantis Patronus Vicarium constituere, qui interim curam ejus agat; uti S. Congregationem declarasse testatur Garcias De Benef. *parte 9. Cap. 2. num. 11.* subficiens *num. 12.* hoc monitum: "Non tamen intelligas, quod Collegium isto casu possit dare jurisdictionem aliā, non habenti, & approbationem ad Sacramentum pœnitentiæ administrandum &c. sed solum potest illum ponere ad custodiam."

V. Deputationem & electionem Vicarii ad vacantem Ecclesiam Concilium defert Episcopo; neque in ejus assumptione examinatores Synodales audire debet; nec ab his Vicarius examinari aut probari; sed illum Episcopus deputare potest, quem ipse idoneum judicaverit.

VI. Hæcque deputatio Vicarii competit Episcopo tantum quoad Ecclesias suæ collationis; sed etiam ad aliorum collationem, electionem vel provisionem, etiam Sedis Apostolicæ vigore reservationis, spectantes. Imò licet Ecclesie vacantes non subiaceant concursui, nihilominus Episcopo earum vacatione occurrente constituendi Vicarium auctoritas competit.

VII. Quare vacante Dignitate in Ecclesia Cathedrali aut Collegiata cui annexa est Parochialis, Episcopus nominat ac deputat Vicarium, seu Deservitorem; quamvis ipsa Parochialis sic unita concursui non exponatur; uti notat Massobrius in Praxi habendi concursum *Requis. 1. Dubio 16.* qui & ibidem *Dubio 19.* resolvit, etiam in Ecclesiis unitis Capitulis deputandum esse per Episcopum idoneum Vicarium; tamen etiam Ecclesiis illis deserviretur per Vicarios dumtaxat amovibiles; tamen quoad usque de hujusmodi Vicario debet per Capitulum esse Ecclesiis vacantibus provisum, Episcopus nominare poterit Vicarium sive Deservitorem.

VIII. Similiter Ecclesie Patronatus laici, quin & Regii, quamvis à forma concursus exemptæ, ab Episcopis sine prævia Patroni aut Regis nominatione vel præsentatione, Vicarium seu Deservitorem accipiunt; qui curam Ecclesie vacantis habeat, donec de Rectore ei provideatur.

IX. Episcopi quoque arbitrio permittit Concilium, determinare portionem congruam Vicarii sustentationi necessariam; utique ex fructibus ipsius Ecclesie Parochialis vacantis. Dicit enim: "Cum congrua, ejus (Episcopi) arbitrio, fructuum portionis assignatione." Quibus fati indicat, ex fructibus Ecclesie vacantis, eam portionem esse assignandam.

X. Tamen enim fructus Ecclesiarum vacantium subinde ad domum mortuariam defuncti Pastoris, saltem pro certo tempore pertineant vel alii Archidiaconi jus percipiendi fructus vacantium Ecclesiarum (quod jus *deportus* vocant) habeant; imò aliquando Episcopi jure illo gaudeant, tamen semper jus illud intelligitur ad illos spectare, *de auctis oneribus*, inter quæ est hæc congrua portio Vicario seu Deservitori debita.

Unde cum in Diocesi Antverpiensi fructus vacantium Ecclesiarum spectent ad Episcopum; eoque nomine Episcopi administret Sigillifer, mandat Synodus sub Miræo *tit. 12. cap. 22.* ut idem Sigillifer debitis oneribus curet satisfieri.

XI. Ut autem hi ad quos jus percipiendi proventus Ecclesiarum vacantium devolvitur, majorem eorum partem suis utibus applicare queant, subinde, ubi possunt, vacationem Ecclesiarum protrahunt; vel Sacerdotes parum idoneos & mercenarios exigua portione contentos, vel Parochos vicinos, plus quam sufficienter oneratos, in Deservitores non sine notabili populi detrimento, nominant; suo proprio commodo magis, quam animarum salutis, & Ecclesie vacantis bono intenti; cum tamen proventus Ecclesiarum vacantium ipsis attribui hoc solo titulo soleant, quod vacantium Ecclesiarum curam habere debeant; quemadmodum videri potest apud auctores de jure *deportus* tractantes, qui omnes unanimiter ex cura seu custodia Ecclesiarum vacantium Archidiaconi incumbente, jus *deportus* Archidiaconi competere asserunt.

XII. Vicarius autem constitutus debet onera ipsius Ecclesie vacantis sustinere, uti loquitur Concilium Tridentinum; hoc est, subire onera Pastoralia; ipsique Ecclesie & populo in Pastoralibus deservire; unde Vicarius *Deservitor*, & Vicaria, dici solet *deservitoria*; tamquam qui omnia præstet, quæ ipse Parochus præstare deberet.

XIII. Hæc in litteris deputationis Vicarii sive Deservitoris, quarum forma extat apud Barbosam in appendice ad tractatum De Officio Episcopi *formula 56.* ita exprimitur: "Te Vicarium ipsius Ecclesie S. N. constituimus, & deputamus, cum auctoritate Missas, & alia Divina officia"

celebrandi, Sacramenta administrandi, & alias functiones Ecclesiasticas obeundi, ad quæ tenetur, & quæ animarum quilibet Rector, & administrator præstare & obire solet.

XIV. At si Pastoratui sive Beneficio Parochiali aliqua sint annexa, quæ nec curam animarum concernunt neque inter Pastorales functiones recenserentur, hæc ad Deservitorem seu Vicarium haud transeunt. Exempli gratiā, si Parochus vel Plebanus in Ecclesia Collegiata vel Cathedrali obtineat locum inter Canonicos vestemque Canonicalem & intret Capitulum, hæc Deservitori dari non solent; quia jure speciali Pastori deferuntur; neque Pastoralia sunt.

Exempli gratiā, si Parochus vel Plebanus in Ecclesia Collegiata vel Cathedrali obtineat locum inter Canonicos vestemque Canonicalem & intret Capitulum, hæc Deservitori dari non solent; quia jure speciali Pastori deferuntur; neque Pastoralia sunt.

TITULUS XXIII.

De Mandatis & Reservationibus Apostolicis

CAPUT I.

Origo & progressus Mandatorum de providendo & Reservationum.

1. De quibus Mandatis hic agatur.
2. Mandata quare dicantur Expectativa?
3. Quid Reservatio Apostolica?
4. Reservatio alia specialis, alia generalis.
5. Mandatorum usus non fuit ante seculum 12.
6. Mandatis his usus fuit Alexander III.
7. Preces Pontificum tum temporis simul erant mandata.
8. Olim interdum dabantur Monitoria, Præceptorica, & Executoria, secus hodie.
9. Distinctionum litterarum mentio in Decretalibus.
10. Pontifices Mandata dare volebant iis qui aliud Beneficium non habebant.
11. Dabantur Clericis sine titulo ordinatis.
12. Dicebantur in forma pauperum, vel in forma, cum secundum Apostolum.
13. Vocata etiam in forma communi; & quare?
14. Hujusmodi rescripta in Decretalibus occurrunt.
15. Ordinaris nonnumquam hinc Mandatis obsequi detredebant; & quare?
16. Sub initium seculi 13. frequentiora fuere hæc Mandata.
17. Non solebant Pontifices singulas Ecclesias plusquam uno mandato gravare.
18. Honorius III. per Nuntios suos petivit duas præbendas in Cathedralibus, & duas portiones in Cœnobiiis per Angliam & Galliam.
19. Prædebant Mandataris etiam Beneficia Patronatus laici; sed hæc Mandatis non comprehendit declaravit Gregorius IX.
20. Hæc interpretatio ubique obtinet.
21. De Mandatis & Reservationibus conquesti sunt Angli apud Innocentium IV.
22. Excusat Pontifex factas Reservationes; & pro parte tollit futuras.
23. Seculo 13. Ecclesia Canonicorum etiam in Belgica Mandatis & Expectativis multum gravata fuerunt.
24. Generalem Reservationem Beneficiorum apud S. Sedem vacantium primus fecit Clemens IV.
25. Hæc Reservatio dicitur clausa in Corpore Juris.
26. Baronum Gallie querela contra Bonifacium VIII de excessu Expectativarum; & ejus defensio.
27. Clemens V. Joannes XXII. & Benedictus XII. Reservationes ampliaverunt.
28. Quare in Gallia facilius tunc receptæ.
29. Querela Regis Angliæ contra nimias Reservationes ad Clementem VI.
30. Pontifex Respondet non esse in potestate Regis Reservationes restringere.

31. Quare hæc auctoritas specialiter competat Ecclesie Romana.
32. Schisma Avenionense incrementum dedit Expectativis & Reservationibus.
33. De iis abrogandis actum in Concilio Constantensi.
34. Quid decreverit Martinus V. & Eugenius IV.
35. Quid contra eas decretum in Concilio Basiliensi.
36. Decretum hoc receptum in Gallia; ac postmodum pro parte abrogatum.
37. In Germania Reservationes manserunt.
38. Quid in Belgio?
39. Post Concilium Basiliense Expectativarum usus in Italia; & de earum abolitione inter Cardinales deliberatum.

I. Mandata Apostolica, de quibus hic agere institimus, sunt mandata, quibus Papa de Beneficiis providendi mandat. Unde vulgò dicuntur, Mandata de Providendo.

II. Hæc mandata si sint ad vacationem, dicuntur etiam *Expectativa*; & quæ hujusmodi mandatum in sui favorem obtinuit, dicitur habere *Expectativam*. Hinc dicit Rebuffus in praxi *parte 1. tit. De Expectativis num. 1.* "Papa solet scribere ad Beneficia vacatura per Expectativas." Deinde *num. 3.* Expectativæ gratiæ sunt, ex quibus Beneficium impetrans expectat.

III. Aliquando Papa mandat providendi per reservationes aut Rebuffus ibidem titulo de Reservationibus; quando nimirum suæ dispositioni aliqua Beneficia vacatura reservat, cum inhibitione electoribus aut Collatoribus facta, ad eorum electionem vel collationem, vacatione adveniente procedendi sub pena nullitatis.

IV. Hæc reservationes aliæ sunt speciales, aliæ generales. Speciales sunt, quando certum aliquod Beneficium in individuo, vacaturum dispositioni Sedis Apostolicæ reservatur.

Generalis verò erit, si omnium regni, vel certi loci Beneficiorum, vel personarum, seu dignitatum fieret amplissima reservatio; qualis est omnis illa reservatio quæ dicitur *clausa* in Corpore Juris; item contenta in Regulis Cancellariæ, de quibus infra agetur.

V. Quo tempore Pontifices hinc mandatis & reservationibus uti cœperint, incertum est; illud equidem fat constat, mandatorum & expectativarum usum antiquiorem esse, quam reservationum saltem generalium.

Mandatorum autem Apostolicorum de providendo & Expectativarum initia referunt communiter Canonistæ ad seculum 12. scribitque Vir eruditus, & in Canonibus ac historiis admodum versatus Franciscus Florens, hanc mandatorum speciem non videri antiquiorem Alexandro III. quod & Rebuffus aliique passim tum veteres, tum recentiores Canonistæ annotarunt; unā monentes, nullam horum

rum mandatorum in Decreto Gratiani, utpote Alexandro III. antiquiore, mentionem fieri; uti aliis citatis habet Gonzales ad Regul. 8. Cancell. *Glossa* 1. *Proem. num. 25.*

VI. De Alexandro III. legitur quod præbendam petierit ab Abbate S. Remigii pro certo Clerico; "Devotionem vestram (ait) per Apostolica scripta rogantes attentius, monentes atque mandantes, quatenus eidem Clerico Divini amoris intuitu, & pro reverentia B. Petri & nostra, in aliquo Beneficio Ecclesiastico sibi competenti, unde vita necessaria in vestra semper devotioe possit honestè percipere, liberaliter provideatis." *Epist. 43.* in prima appendice ad litteras Alexandri III. Pro altero quoque Clerico eidem Abbati scripserat eadem penè servata formâ *Ep. 7.* è qua constat, mandata hujusmodi fuisse tam ad Beneficia *vacatura.* quam vacantia; ait enim: "Præbendam si qua nunc vacat, vel quæ primò *vacaverit,* ei concedas liberaliter.

VII. Ex his litteris intelligitur, quod tempore Alexandri III. preces Pontificum pro obunendo Beneficio alicui Clerico adjunctas haberent *mandatum, monentes atque mandantes* ait.

VIII. Cumque nec his obsequerentur Collatores Ordinarii, junctæ postmodum fuere litteræ *executoriales*; vel etiam *Executores* nominabantur; qui ipsos Collatores auctoritate Apostolica ad obsequendum mandatis, interdum quoque per censuras, urgerent.

Verum, uti observat citatus Franciscus Florens, "ab initio, ne Collatores Ordinarii gravius conquererentur, imminui jura sua Pontifices non statim, & primis litteris, vel mandato, compellebant eos ad conferendum vacans, vel proximè vacaturum beneficium. Primò *Monitorias* scribebant; quibus si non obtemperabatur: Secundo, *Preceptorias*: Tertio, si persistere in contumacia, dabant *Executorias*, quibus contumaciam cessantium Collatorum puniebant: ideo *Executoriales* appellatas, quia iisdem litteris, Executores delegabant, & concedebant, qui recipi faceret impetrantem, & provideret de beneficio, quod tunc vacabat, vel erat proximè vacaturum. Procedente vero tempore, ubi cepit hujusmodi mandatorum auctoritas invalescere, non amplius tres litteras, diversis temporibus, sed unas tantum dederunt, etiam addito statim executore, qui cessante Ordinario Collatore conferret; exemplo Juris Civiles, quo aliquando Prætor, pro contumacia causa, vel personæ, vel temporis, adversus contumaces, ordinem & compendium trium edictorum ita moderabat, ut statim *Peremptorium* daret; quod appellatur, *Unum pro omnibus.*

IX. Harum litterarum *monitoriarum, preceptoriarum, & executoriarum* frequens mentio occurrit in Decretalibus præsertim Innocentii III. & Honorii III. ac signanter in *Cap. 30. 37. 38. & 40.* *De Rescriptis*; è quibus tribus postremis constat esse formulam mandatorum Apostolicorum Concordatis Gallie subjecta; & cujus clausulas exponit Rebutius in *Praxi etc. De Clausulis mandatorum.*

X. Insuper ex citatis litteris Alexandri III. noscitur, quod Pontifices profiterentur hujusmodi Mandatis velle providere viris litteratis, præsertim aliud Beneficium, aut unde viverent non habentibus *In epistola 43.* prologi loco scribit: "Pastoralis sollicitudo non admonet, pro viris Ecclesiasticis, & præsertim pro his, qui *nullam* habent Ecclesiasticum Beneficium, & sunt bonæ opinionis & famæ, sollicitos existeret.

Id ipsum & subsequentes Pontifices professi sunt. Unde in *Cap. 6.* *De Præbendis* respondet Lucius III. quod si ille, pro quo scriptum est, Beneficium Ecclesiasticum, unde honestè valeat sustentari, habeat, cujus in Mandato mentio non habetur, Ordinarius illi de Beneficio providere non teneatur.

XI. Imò ut major horum mandatorum justitia appareat, solebant hujusmodi mandata dari pro Clericis pauperibus sine sufficienti Beneficio à suis Episcopis ordinatis, mandabaturque Episcopis, ut hisce Clericis de Beneficio vacante aut primo vacaturo provideant.

XII. Hac mandata dicebantur in *forma pauperum*; vel in forma, *Cum secundum Apostolum*; id est, in forma præscripta ab Innocentio III. in *Cap. 16.* *De Præbendis*, cujus initialia verba sunt, *Cum secundum Apostolum.*

XIII. Dicebantur quoque in forma *communis*; tum quod esset ordinaria & *communis* mandatorum formula; tum etiam, quod hujusmodi mandata viderentur unice tendere ad juris communis executionem: urgendo scilicet Episcopos, ut Clericis quos pro servitio suarum Ecclesiarum ordinaverant, de Beneficio, unde honestè sustentari possent, providerent: "Cum secundum Apostolum qui aliter servit, vivere debet de altari (ait Innocentius III.) & qui ad onus eligitur, repelli non debet à mercede: pater à simili, ut Clerici vivere debeant de patrimonio Jesu Christi, cujus obsequio deputantur.

XIV. Similis rescripti non semel in Decretalibus Gregorii IX. mentio fit; ac nominatim in *Cap. 13.* *De Electis. & qualitas Ordinandi.* ubi appellatur mandatum in *forma communis* Et in *Cap. 27.* *De Rescriptis* ubi Episcopo Uratisinensi postulanti "per Sedem Apostolicam, edoceri, utrum alicujus Ecclesie perpetuo Vicario de prebentibus Vicaria, bonisque patris, habenti unde commodè valeat sustentari, teneatur per illam formam *communem* CUM SECUNDUM APOSTOLUM, in Ecclesiastico Beneficio providere: Respondet Innocentius III. "non esse providendum; cum per prædictam formam necessitatibus *pauperum* Clericorum (qui *nullum* sunt Ecclesiasticum Beneficium assecuti) Sedes Apostolica duxerit esse providendum.

XV. Verum tamen si formula litterarum præferret, eas non nisi pro litteratis, & in utilitatem Ecclesiarum concedi, tamen non raro contungebat, ut per sub & obreptionem, aut importunas sollicitationes à Pontificibus hujusmodi mandata in gravamen Ecclesiarum, & Ordinariorum extorquerentur.

Hinc mandatis hisce sæpius Ordinarii obsequii retractabant; quod indicant frequentes litteræ *executorie*, & *executores*, quibus ad Ordinarios compellendum uti oportuit.

XVI. Ex Decretalibus quoque Honorii III. immediati successoris Innocentii III. quæ habentur inter Decretales Gregorii IX. manifestum est, hæc mandata tempore ipsius Honorii III. fuisse non parum frequentia; pluresque eorum occasione exortas questiones & difficultates quibus in suis Decretalibus respondet Honorius.

XVII. Hoc quoque ex ejusdem Pontificis responsis intelligitur, eo tempore solitam fuisse inseri hanc clausulam mandatis *de providendo* sive expectativis: *nisi de mandato nostro eadem Ecclesia foret in alterius receptione gravata.* Vide *Cap. 30.* *De Rescriptis* notanter in parte *de cisa*; item *Cap. 38.* *ead. & Cap. 2. eod.* in quinta Compilatione Decretalium Honorii III. per Cironium: è quibus hoc insuper non obscurum est, Pontifices tunc temporis solitos non fuisse, plus quam *uno* mandato vitâ suâ durante eandem Ecclesiam gravare.

XVIII. Nullam hæcenus generalem beneficiorum reservationem à Sede Apostolica factam reperimus; hoc unum legimus, quod Honorii III. Legatus sive Nuntius in Anglia anno 1226. in Concilio apud Westmonasterium nomine Pontificis ad sublevandam Romanorum inopiam, petierit "ab omnibus Ecclesiis Cathedralibus, duas Pontifici præbendas exhiberi, unam de portione Episcopi, alteram de Capitulo. Et similiter de Cœnobiiis, ubi diversæ sunt portiones Abbatis & Conventus: à conventibus, quantum pertinet ad unum monachum, æquali factâ distributione bonorum suorum; & ab Abbate tantumdem." Hæc plenius referuntur ex Matthæo Parisiensi to-

mo XI. Concl. General. *col. 303.* ubi unâ narratur, quomodo postulata hæc effectum non habuerint, eo quod "venissent Nuntii Regis, ad omnes Prælatos qui de Rege Baronias tenebant in capite destinati districtè inhibentes, ne laicum feudum suum, Romanæ Ecclesie obligarent; & unde servitio sibi debito privaretur.

Similia sub idem tempus nomine ejusdem Pontificis postulata fuisse à Prælati Gallie per Romanum S. Angeli Cardinalem narratur in dicto tomo Conciliorum Generalium *col. 239.* unâ relatis rationibus Prælatorum ob quas postulatis annui non possent ostendebant, quibus Cardinalis acquievit.

XIX. Interim mandatis seu expectativis utebantur Pontifices; & quidem Mandatarum sive expectantes etiam Beneficia juris patronatus *laicalis* sibi debere vigore Mandatorum contendebant; uti ex quædam Baronum Regni Angliæ ad Gregorium IX. Honorii III. proximum successorem constat. At ipse Pontifex Gregorius IX. datis litteris ad Nobiles Angliæ, declaravit quod "intentionis suæ non fuerit, nec extitit, ut beneficia in Regno Angliæ constituta, quæ ad præsentationem pertinent *secularium* Patronorum auctoritate suâ cuiquam conferantur." *Epist. 13.* quod ipsum *epist. 14.* significavit Othoni Cardinali Legato suo in Anglia.

XX. Hæc mandatorum & Expectativarum restrictio & interpretatio dein *generaliter* invaluit, & hodie retinetur; & ceterisque ut Principes & Nobiles beneficiorum Patroni minus ægrè hujusmodi mandata tulerint; imò nonnumquam promoverint; eaque in favorem suorum familiarium à Pontificibus postulaverint; quin & importunis precibus quodammodo extorserint.

XXI. At cum per hujusmodi Mandata nonnumquam etiam Beneficia majora, & curam animarum habentia Italie, qui nec residebant, nec curam ullam Ecclesiarum gerebant, conferrentur; imò & ipsi Legati Pontificis similibus mandatis Ordinarios gravandi auctoritatem assumerent; indeque fieret, ut pecunie extra regnum exportarentur; ipsumque regnum multum gravaretur, Ecclesie depauperarentur, & Ministris destituerentur, magna subinde etiam Regum & Magnatum querelæ excitatæ fuerunt; quales *anno 1245.* apud Innocentium IV. deposuerunt Magnates & Universitas Regni Angliæ, quorum epistola publicè in Concilio Lugdunensi coram Pontifice lecta fuit. Habetur tomo II. Concl. General. *col. 663.*

XXII. Distulit responsum Pontifex, quia ut asseruit, tam arduum negotium morosa indiguit deliberatione: inditante tamen se responsa daturum pollicendo. An & quid responderit, non constat; sed illud scribitur, quod anno 1252. idem Pontifex ante factas beneficiorum reservationes revocaverit, rescideritque addens: "Et qualitas temporis, quod diebus istis potissimum fuit ob eorum *malitiam* redimendum, & nonnullorum instantia *importuna* extorsit, quod de Archiepiscopatibus, vel Episcopatibus, seu Abbatibus & Prioratibus mandavimus per nostras litteras in diversis partibus provideri.

Dein reservationibus revocatis, declarat, hujusmodi beneficiorum per Ordinarios Collatores esse *Canonicè* providendum.

Citata verba fat indicant, certissimum esse, hujusmodi mandata nonnumquam instantia importuna à Pontificibus extorqueri.

Cum autem Innocentius tantum de Episcopatibus, Abbatibus & Prioratibus loquatur, reservationes & expectativas minorum Beneficiorum in suo reliquit vigore videtur.

XXIII. Et fanè circa hoc tempus adeo excreverant mandata *de providendo*, ut etiam pro moderatione acciperetur Alexandri IV. qui immediatè Innocentio IV. successit, Constitutio, quæ non permittebat Ecclesias Canonicorum gravari plus quam *quatuor* mandatis; uti fidem facit Synodus Colonienſis anno 1260. *Can. 13.* eandem Constitutio-

nem observari præcipiens; "Per quod (ait) maximè Ecclesiarum Collegiarum quieti prospicitur, illarum præsertim quæ *plurimum* Clericorum receptionibus ad *vacatura* Beneficia sunt gravata.

Alterâ ejusdem Provinciae Synodus anno 1266. celebrata exponit, quantæ difficultates orirentur occasione hujusmodi Mandatorum, dum vacante *unâ* præbendâ, *duo* vel *plures* auctoritate Apostolica, vel Legatorum ejus, aut quavis aliâ auctoritate jus se habere assererent; atque ipsa Capitula per suos respectivè executores ad receptionem æqualiter urgerent; ubi & remedia hisce adhibenda præscribit *Can. 34.*

XXIV. Quamvis hæc sufficienter evincant, Expectativas & speciales hujusmodi reservationes magnum sumpsisse incrementum, tamen hæcenus non legitur ullum Decretum editum fuisse, quo *generaliter* alicujus generis Beneficia Sedi Apostolicæ reservarentur.

Primus Clemens IV. Sedi Apostolicæ reservavit generaliter Beneficia quæ apud *eandem Sedem* vacare contingerit. Constitutio hæc refertur in *Cap. 2. De Præbendis in 6.* asseritque in proemio constitutionis, quod collationem Beneficiorum *apud Sedem Apostolicam* vacantium specialius ceteris, *antiqua* consuetudo Romanis Pontificibus reservavit.

XXV. Reservatio hæc quantumvis non extet in Decretalibus Gregorii IX. dicitur tamen *clausa in Corpore Juris*; habetque præ ceteris reservationibus minus odiosa; & ceteris sublati nonnumquam conservata; uti infra notabitur *cap. 3.* ubi unâ notabitur ratio ob quam hæc reservatio inducta dicitur.

XXVI. Eandem reservationem renovavit Bonifacius VIII. in *Extrav. Plæ De Præbendis* inter communes.

Hinc Pontificem plures reservationes & Beneficiorum provisiones fecisse in Regno Gallie patet ex epistola Baronum illius Regni ad Cardinales; quibus acriter stylo provisiones illas depingunt. Huic epistolæ respondent Cardinales, non inficiantur, Pontificem plures reservationes & provisiones fecisse, at ostendere student, eas à Pontifice in Ecclesie regni que utilitatem factas, Extant hæc litteræ uti & Baronum *como 4. Hist. Unversitatis Paris. pag. 22.* & seqq. ac dein *pag. 31.* refertur epistola ipsius Bonifacii responsoria ad epistolam Baronum; atque inter alia vult, ut conferantur inter se provisiones præbendarum factæ à Rege & Episcopis; & provisiones factæ à Pontifice, expendaturque quæ magis in utilitatem Ecclesiarum & regni cedant.

XXVII. Clemens V. immediatus Bonifacii VIII. Successor rursus reservationem Beneficiorum *apud Sedem Apostolicam* vacantium renovavit; & pro efficacia executione addidit hanc clausulam: *Hæc reservatio nostra & Decreto ligari volumus IGNORANTES.* Refertur in *Extravagante 3. De Præbendis* inter communes.

Successor Clementis Joannes XXII. non tantum eandem reservationem renovavit & ampliavit in *Extrav. 4. eod.* sed insuper aliam addidit in *Extrav. Execrabilis eodem*: cui dein generaliore adjectit Benedictus XII. qui Joanni successerat, referturque in *Extrav. Ad regimen eodem titulo*: quæ postmodum in Regulas Cancellariæ transferunt; & à nonnullis pro reservationibus in *Corpore Juris clausis* reputatæ fuerunt; de quibus latius *cap. 3. agetur.*

XXVIII. Porro cum hi ac nonnulli sequentes usque ad Gregorium XI. Sedem Apostolicam tenerent Avenione in Gallia; inde dicti Papæ Avenionenses, reservationes hæc, & expectativæ facilius à Gallis exceptæ fuerent; at non aquè in aliis regnis.

XXIX. Recitat Odoricus Raynaldus ad annum 1343. litteras Eduardi Regis Angliæ ad Clementem VI. proximum successorem Benedicti XII. in quibus aliquid de hisce reservationibus, & gravaminibus inde Ecclesiis & regno suis ob-